

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Dnr M2016/03109/Ke

Malmö den 30 maj 2016

REMISSVAR: Jordbruksverkets översyn av retursystemet för dryckesförpackningar

Avfall Sverige är branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, ett hundratal tillverkare, konsulter och privata utförare aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Förslagen berör framför allt av Avfall Sveriges årsstämma fastställda ståndpunkter avseende att producenterna har ansvar för utformning av alla de produkter som sätts på marknaden och att avfallshierarkin följs. Förslagen ligger också i linje med Avfall Sveriges ståndpunkt att förorenarens betalningsansvar och principen om producentansvar ska fullföljas. Vidare berör även förslagen Avfall Sveriges ståndpunkt att samhällets beslutade återvinningsmål för avfallshantering är viktiga verktyg i omställningen för att nå våra övergripande mål.

Avfall Sverige har tagit del av förslagen i Jordbruksverkets rapport och lämnar synpunkter här nedan. Avfall Sverige avstår dock från att lämna synpunkter när det gäller förslagen avseende förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

2. Sammanfattning

- Eftersom det finns brister i dagens producentansvar för förpackningar när det gäller framför allt insamlingen och återvinningen av plast är det *välkommet att ett utvidgat tillämpningsområde föreslås för 2005 års förordning.*
- Förslagen innebär att *kostnaderna för insamling och återvinning allokeras direkt till producenterna.* Detta välkomnar Avfall Sverige eftersom kommuner och fastighetsägare i dagsläget får ta kostnaden för de flaskor och metallburkar som inte sorteras ut för materialåtervinning.
- Avfall Sverige anser att det enda rimliga hade varit att *reglera en returtagningsplikt även i Sverige.* Ju finmaskigare insamlingssystemet är desto större är förutsättningarna för ökad insamling och i förlängningen ökad återvinning och materialutnyttjande.
- Avfall Sverige *välkomnar att även att även förpackningar av blandmaterial föreslås omfattas av systemet.*
- Avfall Sverige *välkomnar att det undantag från 2005 års förordning som idag gäller för konsumtionsfärdig dryck som huvudsakligen består av mejeriprodukter eller grönsaks-, frukt-, eller bärjuice föreslås utgå.*

3. Generella kommentarer

Avfall Sverige välkomnar Jordbruksverkets förslag att utvidga tillämpningsområdet för förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar genom att förpackningar av blandmaterial också föreslås omfattas av förordningen samt att plastflaskor och metallburkar för konsumtionsfärdig dryck som huvudsakligen består av mejeriprodukter eller grönsaks-, frukt-, eller bärjuice inte längre föreslås vara undantagna från förordningens tillämpning.

Pantsystem för flaskor och burkar är ett effektivt system för att nå höga insamlings- och återvinningsgrader. Pantsystem är också synnerligen lämpliga för att samla in väl definierade förpackningsslag.

Eftersom det finns brister i dagens producentansvar för förpackningar när det gäller framför allt insamlingen och återvinningen av plast är det välkommet att ett utvidgat tillämpningsområde föreslås för 2005 års förordning. Om plastflaskor och metallburkar för konsumtionsfärdig dryck som huvudsakligen består av mejeriprodukter eller grönsaks-, frukt-, eller bärjuice samlas in via ett pantsystem istället för genom insamling via återvinningsstationer och fastighetsnära insamling minskar den volym avfall som behöver samlas in på det sättet.

Avfall Sverige gör också bedömningen att de föreslagna ändringarna skulle innebära att mängden plastflaskor och metallburkar som inte sorteras ut utan lämnas med restavfallet

skulle minska. För det första är detta är positivt eftersom flaskorna och metallburkarna istället för att gå till energiåtervinning går till materialåtervinning och att de därmed också skulle ingå i ett materialkretslopp. För det andra är det positivt av den anledningen att kostnaderna för insamling och återvinning allokeras direkt till producenterna. I dagsläget får kommuner och fastighetsägare ta kostnaden för de flaskor och metallburkar som inte sorteras ut för materialåtervinning.

Dessutom rimmar utvidgningen av retursystemet väl med de planerade ändringarna till ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och returpapper från hushåll.

4. Specifika kommentarer

Jämförelse mellan Sverige och övriga nordiska länder s. 24:

Jordbruksverket anger att såväl Danmark, Norge och Finland har en så kallad returtagningsplikt, vilket innebär att alla försäljningsställen som säljer pantbelagda drycker även har en skyldighet att ta emot tomma förpackningar märkta med ett pantmärke och utbetala kontant pant till kunden. I Sverige finns det ett frivilligt system, vilket innebär att butiker kan välja om de vill ta emot pantbelagda förpackningar och även bestämma hur ersättningen ska betalas ut.

Jordbruksverket anger att branschen i Sverige förordar detta frivilliga system, vilket dock ofta kritiseras av konsumenterna. Detta kan på sikt vara ett problem för förtroendet för det svenska pantsystemet.

Mot bakgrund av vad som anges ovan anser Avfall Sverige att det enda rimliga hade varit att reglera en returtagningsplikt även i Sverige. Ju finmaskigare insamlingsssystemet är desto större är förutsättningarna för ökad insamling och i förlängningen ökad återvinning och materialutnyttjande.

Omfattning av förpackningar s. 26:

Jordbruksverket föreslår att metallflaskor och förpackningar som består av både plast och metall sak omfattas av retursystemet och att syftet med detta är att även förpackningar av blandmaterial ska omfattas av systemet.

Avfall Sverige välkomnar detta förslag och instämmer i Jordbruksverkets slutsats att en sådan ändring kan leda till att fler produkter ansluts till retursystemet, vilket i så fall ökar återvinningen.

Omfattning av aktörer s. 27:

Jordbruksverket anger att det föreligger problem med att avgöra huruvida en produkt är avsedd för den svenska marknaden eller inte och att detta skapar problem då aktören inte alltid bestämmer i förväg var produkten ska säljas. En aktör kan dessutom hävda att produkten är avsedd för utländsk marknad vid kontroll av Jordbruksverket eller kommunerna.

Jordbruksverket föreslår en ändring med innebörden att en flaska eller burk är avsedd för den svenska marknaden om det ”kan antas” att den är avsedd för den svenska marknaden.

Avfall Sverige välkomnar detta förslag eftersom det, som Jordbruksverket anger, bör innebära att fler aktörer ansluts till retursystemet vilket ökar återvinningen.

Undantag för vissa produkter s. 27 f:

Enligt gällande förordning (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar är konsumtionsfärdig dryck som huvudsakligen består av mejeriprodukter eller grönsaks-, frukt-, eller bärjuice undantagna från förordningens tillämpning.

Jordbruksverket har inhämtat ett yttrande från Livsmedelsverket, som konstaterar att om det finns bra rutiner för hantering av förpackningarna vid återvinningen samt att om denna även är skild från övrig livsmedelshantering finns egentligen inga skäl att undanta några av de produkter som i dagsläget är undantagna. Jordbruksverket föreslår därför att villkoren för undantag tas bort.

Avfall Sverige välkomnar detta förslag eftersom det, som Jordbruksverket konstaterar, bör leda till att återvinningsgraden höjs genom att fler produkter ansluts till systemet.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår jurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se eller telefon 040-35 66 00.

Med vänliga hälsningar,
Avfall Sverige

Claes Thunblad
Ordförande

Weine Wiqvist
VD